

3.10593

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/10597] 1000

15 EKİ 2012

70736

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 05/10/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-87400 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/10597 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (5 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/10597 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

SORULAR :

Uzun süreden bu yana ülkemize ithal edilen birçok ürünün insan sağlığını tehdit eden bileşimler içerdiği kamuoyunda yer almakta, ancak halen bu konuda alınması gereken tedbirler alınmamaktadır.

Bugün özellikle çocuklarımız kalem, boya, silgi, plastik matara, beslenme kabı, çorap, iç çamaşır, oyun hamuru ve daha birçok insan sağlığını tehdit eden ithal ürünleri, maddi imkansızlık nedeniyle kullanmaktadır. Burada devletin rolü; bu sağlıksız duruma seyirci kalmak değil, acilen önlemler geliştirmek olmalıdır.

Bu bağlamda;

1. İthal ürünlerin Türk Standartları Enstitüsü (TSE) kriterlerine uyup, uymadığı ne şekilde ve nerede kontrol edilmektedir?
2. İnsan sağlığını tehdit eden bileşen içeren, ithal ürünler yine ne şekilde ve nerede kontrol edilmektedir?
3. Vatandaşımızın sağlığını tehdit eden gerek gıda, gerekse diğer kullanım amaçlı ithal ürünler neden teşhir edilmemekte ve neden ithalat izni iptal edilmemektedir?
4. Tüketicilerimizin ve bizlerin yaptığı çalışmalar neticesinde, yerli üretimimizdeki sağlığa aykırı ürünler gerekli Bakanlıklar tarafından teşhir edilmeye başlansa da, ithal ürünlerdeki bu denetimsizliğin ve gizliliğin başlıca nedenleri nedir?
5. İthal ürünler için bugüne kadar sağlık açısından denetim yapılmış mıdır? Bu denetimler hangi tarihte, hangi gümrük kapısında yapılmış ve sonuçları ne olmuştur?
6. Vatandaşımızın sağlığını tehlikeye atacak ithal ürünlerin ülkemize girmemesi için bundan sonra hangi, tedbirler, ne zaman alınacaktır?
7. Gerek Uzak Doğu firmaları, gerekse Türkiye'den birçok firmanın, ülkemizdeki denetimlerden kaçabilmek için yurtdışındaki bazı firmalardan sahte 'CE Belgesi' alarak, bu yöntemle ülkemize sağlığa zararlı ürünler soktuğunu ve bunları da TSE'nin denetleyemediğini geçtiğimiz günlerde TSE başkanı itiraf etmiştir. Bu yöntemden vazgeçilmesi için hangi tedbirleri alacaksınız?
8. Mevcut ithalatta uygunluk denetimini değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR :

İthal ürünlerin bir kısmında Türk Standartlarına uygunluk aranırken, diğer ürünlerde başka kriterlere ve çoğunlukla da daha sıkı kurallar öngören teknik mevzuata (CE işareti gibi) uygunluk aranmaktadır. İthalatta Türk Standartlarına (TS) uygunluk aranan ürünlerde denetimler öncelikle Bakanlığımız tarafından ilgili kurum, kuruluş ve özel sektörün görüşleri çerçevesinde her yıl revize edilerek yayımlanan *2012/1 sayılı Bazı Ürünlerin İthalatta Uygunluk Denetimine Dair Tebliğ* (30/12/ 2011 tarihli ve 28158 sayılı Resmi Gazete) uyarınca ürünün ithal edilmek istendiği gümrükte gerçekleştirilmektedir. Anılan Tebliğ kapsamı ürünler ilgili TS'lere, uyumlaştırılmış uluslararası standartlara veya ilgili teknik mevzuata göre insan sağlığı, can ve mal güvenliği, çevre ve tüketicinin korunması yönünden ithalat aşamasında her partide teste tabi tutulmak suretiyle denetlenmektedir. Tebliğ kapsamında yangın söndürücüler, hortumlar, kibritler, jantlar, termosifonlar ve çakmaklar gibi ürünlerin yanı sıra çeşitli

sac ve şeritler, çelik borular, yaylar, V-kayışları gibi sanayide ara girdi olarak kullanılan birçok ürün bulunmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen ve/veya başka kurum veya kuruluşlarca yürütülmekte olup da Bakanlığımızca koordinasyonu sağlanan tüm ithalat denetimlerinin ortak amacı, ülkemize ithal edilmek istenen ürünlerin, ilgili mevzuatın temel sağlık ve güvenlik gereklerine uygun olup olmadığının kontrol edilmesi ve bu yolla ülkemize güvenli ürün girişinin sağlanmasıdır. İthal edilmek istenen ürünlerin hangi gümrüklerden giriş yapacağı ilgili mevzuat ile düzenlenmekte olup (örneğin telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanı cinsi ürünler sadece Ankara, İstanbul ve İzmir'den giriş yapabilmektedir), temel sağlık ve güvenlik yönünden yapılan ithalat denetimlerinde giriş gümrük idaresine göre bir ayırım söz konusu değildir. Tüm ithalat denetimlerinde sağlık yönünden uygunluk ortak amacı teşkil etmekle birlikte sağlık özelinde 2012/10 sayılı "Oyuncakların İthalat Denetimi Tebliği", 2012/16 sayılı "Tıbbi Cihazların İthalat Denetimi Tebliği" ve 2012/20 sayılı "Sağlık Bakanlığınca Denetlenen Bazı Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği" eki listelerde belirtilen ve riskli kabul edilen ürünler ithalatta Bakanlığımız veya Sağlık Bakanlığı tarafından 2008 yılından bu yana denetlenmektedir. Anılan Tebliğler kapsamında denetlenen ürünlere; oyuncaklar, şırıngalar, bebek emzik ve biberonları örnek teşkil etmektedir.

Öte yandan, dış ticaretin dinamik yapısı göz önüne alınarak, tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda, ithalatta ürün güvenliğine ilişkin mevzuatta da sıklıkla revizyona gidilmektedir. Bu kapsamda, son dönemde, piyasaya arz edilen özellikle tüketici ürünü oldukları tespit edilen bazı ürünlerin tehlikeli madde içeriklerinin kontrolüne ilişkin olarak ilgili Bakanlıklarımızca çıkarılan mevzuatın dış ticarete yansıtılarak, ithalat denetimlerine de konu edilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu kapsamda, 40 adet GTİP kapsamı genel kullanım amaçlı terlik ve ayakkabı cinsi ürün, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayımlanan "*Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelik*" (26/12/2008 tarihli ve 27092 mükerrer sayılı Resmi Gazete)'te belirtilen limitlere (ithalat) uygunluğunu gösteren akredite bir laboratuardan alınmış test raporunun ibrazına ve şüphe ve gerek duyulması halinde anılan limitlere uygunluğun tespiti amacıyla ürünlerin ithalat aşamasında teste yönlendirilebilmesine imkan sağlayan 2012/30 sayılı *Bazı Tüketici Ürünlerinin İthalat Denetimi Tebliği* kapsamında (4/10/2012 tarihli ve 28431 sayılı Resmi Gazete) 02/11/2012 tarihinden itibaren Bakanlığımız Ürün Denetmenleri Grup Başkanlıklarında görevli Ürün Denetmenleri tarafından ilgili gümrüklü sahada ithalatta ürün güvenliği denetimine tabi tutulmaya başlanacaktır.

Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen ithalat denetimlerinin yanı sıra, ayrıca Riske Dayalı Denetleme Sistemi (RDDS) ile ithal tekstil ve hazır giyim eşyasında kanserojen boya ve etiketlere ilişkin olarak Bakanlığımız ve İstanbul Tekstil Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) işbirliği kapsamında denetimler yapılmaktadır. Sistem, Bazı Tekstil ve Konfeksiyon Ürünlerinin Denetimine İlişkin 2012/15 sayılı Tebliğ kapsamında yürütülmektedir.

Söz konusu denetimin amacı, piyasaya tekstil ve hazır giyim eşyası arz eden üretici, aracı ve perakendecilerin, mevzuata uygun olmayan kanserojen etkisi olabilecek eşyaları ithal etmelerine engel olmaktır. Bu çerçevede, sistemin kurulduğu 1 Kasım 2009 gününden bu yana 5 Ekim 2012 itibarıyla 298.997 adet hazır giyim eşyası, 332.352 çift ayakkabı ve eldiven, 23.332 kg tekstil boyası, 49.946 metre kumaş, 4.128 metrekare halı ve 1.372 set iç giyim eşyası imha, düzeltme veya mahrecine iade yollarından biri ile bertaraf edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca yapılan ithalat denetimleri kapsamında ilgili teknik mevzuatına uygun olmayan ve/veya insan sağlığı açısından risk taşıdığı tespit edilen uygunsuz ürünlerin ülkeye girişine izin verilmemekte, imha ya da mahrepe iade yoluyla piyasaya arzına engel olunmaktadır. Buna ek olarak, ithalat denetiminin yapısına bağlı olarak ilgili standart kapsamı test(ler)in/teknik mevzuatın gereklerini karşılamayan güvensiz ürünlerin ithaline izin verilmemekte, denetim kapsamında sahte belge kullanan, ibraz eden veya belgede tahrifat yapan firmalar hakkında uyarı, ithalattan süreli ya da süresiz men de dahil olmak üzere çeşitli müeyyideler uygulanmaktadır.

Öte yandan, bitkisel gıda ve yem sanayiinde kullanılan ürünler ile gıda ile temas eden madde ve malzemeler (2012/5 sayılı Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği kapsamında), veteriner kontrollerine tabi olan hayvan ve hayvansal ürünler, tohum, fide, fidan ve çiçek soğanları gibi çoğaltım materyalleri, veteriner biyolojik ürünler, veteriner tıbbi ürünler ve veteriner tıbbi ürün imalinde kullanılan hammaddeler, bitki koruma ürünü ve bitki koruma ürünü imalinde kullanılan hammaddeler, çekici tuzaklar ile hidrolize protein ihtiva eden cezbediciler, zirai karantina kontrolüne tabi bitki ve bitkisel ürünlerin tamamı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ithalat kontrollerine tabi tutulmaktadır.

İthalat aşamasında herhangi bir biçimde 'denetimsizlik' olarak tanımlanabilecek bir yapı bulunmamakta, aksine riskli addedilen birçok ürün grubunda gerekli denetimler yapılarak, risk ihtiva edenlerin ülkeye girişine izin verilmemektedir. Öte yandan, ülkemizin giderek artan ithalat hacmi her ürünün gümrüklerde durdurulup denetlenmesini mümkün kılmamaktadır; aksi halde gümrüklerde aşırı yığılma, bekleme ve bürokrasi artacak, bu da tedarikte gecikmeye veya maliyet artışına yol açacaktır. Bu nedenle, ithalatta ağırlıklı olarak ayrıntıları aşağıda da izah edilen, riske (riskli ürün, ülke ve firma ağırlıklı) dayalı denetimler gerçekleştirilmekte ve bu ürünler ilgili piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) kurumlarınca iç piyasada denetlenmektedir.

İç piyasada yürütülen PGD faaliyetlerinin ulusal düzeyde koordinasyonu ve takibi Bakanlığımızca yapılmaktadır. 10 farklı kuruluş eliyle yürütülen bu faaliyetlerde sorumlu kuruluşlar ile bu kuruluşların görev alanına giren ürün grupları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ KURULUŞU	ÜRÜN GRUPLARI
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Elektrikli ve elektronik ürünler, makineler, sivil kullanım amaçlı patlayıcılar, motorlu taşıtlar, asansörler, ev aletleri, gaz yakan cihazlar, basınçlı ekipmanlar (basit basınçlı kaplar da dahil), sıcak su kazanları, ölçü aletleri, hazır ambalajlı mamuller, hazır giyim- tekstil ve ayakkabı (etiket kontrolü), diğer makineler, tarım ve orman traktörleri.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Düzenlenmemiş alanda yer alan hazır giyim-tekstil ve ayakkabı(kimyasal ve fiziksel risk denetimi), dekoratif malzemeler, mobilyalar, el aletleri, aygıtlar, hobi ve spor ekipmanları, mutfak/pişirme gereçleri, çakmaklar, kırtasiye ürünleri, çocuk ekipmanları, gıda görünümlü ürünler.
Sağlık Bakanlığı	Kozmetikler, oyuncaklar, deterjanlar, çocuk bakım ürünleri, tıbbi cihazlar, kimyasal ürünler (dövme mürekkebi, temizleme ve yıkama ürünleri)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Gıda maddeleri, gıdalarla temas eden madde ve malzemeler, yem, gübreler, bitki koruma ürünleri, veterinerlikte kullanılan tıbbi ürünler
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Yapı malzemeleri, katı yakıtlar, pil ve akümülatörler
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanları
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kişisel koruyucu donanımlar
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Gezi tekneleri, gemi teçhizatı
Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	Tütün mamulleri ve etil alkol
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Akaryakıtlar

Bu kuruluşların 2011 yılı içinde piyasada yürüttükleri denetimler hakkında detaylı bilgi Bakanlığımız tarafından hazırlanan “2011 Yılı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Raporu” vasıtasıyla kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Bakanlığımız internet sitesinde yayımlanan bu raporda, diğer hususların yanı sıra, kuruluşların iç piyasadaki ithal ürünler üzerinde gerçekleştirdikleri denetim sayıları, bu ürünlerden uygunsuz buldukları ve önlem uyguladıklarına dair bilgiler de yer almaktadır.

İlgili mevzuatına uygun olmayan güvensiz ve sağlıksız ürünlere ilişkin piyasadaki çeşitli dernek ve kuruluşlardan, özel sektör temsilcilerinden gelen tüm şikâyetler Bakanlığımızca dikkate alınmaktadır. Bu çerçevede, güvensiz olduğu belirtilen ürünler hâlihazırda bir mevzuat kapsamında ithalatta denetleniyorsa, söz konusu mevzuatın gözden geçirilerek revize edilmesi, denetime ilişkin bir mevzuat bulunmaması halinde ise yapılacak araştırma ve inceleme sonucunda gerekli görülmesi halinde mevzuat düzenlemesine gidilerek denetim kapsamına alınması şeklinde bir yaklaşım söz konusu olmaktadır. Bu süreçte ilgili kurum ve kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve derneklerle işbirliği içerisinde çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, ithalat denetimlerinin elektronik ortamda ve risk esaslı olarak yapılmasını teminen Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) Bakanlığımızca kurulmuş olup 2010 yılından bu yana başarıyla faaliyet göstermektedir. Anılan sistem aracılığıyla, denetime konu kaynakların etkin ve verimli kullanılması ile daha çok riskli ürün denetlenerek uygunsuz ve güvensiz olanların ülkeye girişi engellenebilmekte, web tabanlı bir uygulama olması nedeniyle internet erişiminin olduğu herhangi bir yerden elektronik imza ile güvenli bir şekilde sisteme erişim sağlanarak denetim süreci dinamik bir şekilde yürütülebilmekte ve de aksaklıklara anında müdahale edilerek gerekli önlemler hızla alınabilmektedir. Ayrıca, risk esaslı

denetim ile birlikte mevzuatına uygun olmayan sağlıksız ve güvensiz ürünler daha doğru ve kolay tespit edilmekle birlikte, güvensiz firma, güvensiz ülke, güvensiz üretici vb. bilgilere de anında ulaşım sağlanarak gerekli politikalar belirlenmekte ve önlemler hızla alınabilmektedir.

Halihazırda, Avrupa Birliđi ile uyumlu hale getirilen mevzuat çerçevesinde "CE" işareti taşıması gereken ürünlere yönelik denetimlerin kaldırılması veya başkaca bir denetim ile ikame edilmesi söz konusu değildir. Aksine, hâlihazırda TAREKS üzerinden denetimleri sürdürülen ürün gruplarına ek olarak ithalat denetimleri Bakanlığımızca ve/veya diğer kurum ve kuruluşlarca manuel olarak yürütülen ürün grupları da TAREKS bünyesine alınarak tümüyle riske dayalı, etkin, hızlı ve koordineli bir ithalat denetimi hedeflenmektedir. Bu yöndeki çalışmalara süratle devam edilmekte olup, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışılmaktadır.